

Handläggare
Linn Forssbeck
Telefon: 0850803397

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Förslag till reviderad avfallsplan för Stockholms kommun

Svar på remiss från avfallsnämnden, dnr 20NM3

Förslag till beslut

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till avfallsnämnden som svar på remissen.

Sammanfattning

Avfallsnämnden har, genom Stockholm Vatten och Avfall, tagit fram ett nytt förslag till avfallsplan för Stockholms kommun 2021-2024. Avfallsplanen 2021-2024 är i stort en revidering av den föregående avfallsplanen för perioden 2017-2020.

Förvaltningens synpunkter och förslag berör flera olika områden i avfallsplanen. Förvaltningen anser att en viktig åtgärd för att arbetet med avfallsplanen ska uppnås är att varje verksamhet ska implementera utpekade åtgärder i respektive verksamhetsplan för att sedan följas upp i verksamhetsberättelserna.

Förvaltningen vill påpeka att kommunikation och samverkan med civilsamhället och berörda förvaltningar inom staden i olika former är en viktig del i arbetet att motverka nedskräpning och uppnå förbättrad avfallshantering. Stadsdelsförvaltningen eftersöker därför samordnande och centrala funktioner som särskilt driver arbetet kring nedskräpningsproblematiken runt ÅVC och klädinsamlingskärl samt arbetar mot förekomst av tjuvtippar av farligt avfall i stadsdelsområdet.

Därutöver behöver även tydliga ansvarsfördelningar mellan SVOA och övriga förvaltningar fastställas avseendearbetet med nedskräpning i marin miljö. Förvaltningen anser att underhåll av stadens vattendrag måste prioriteras och driftansvar måste förtydligas.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Bakgrund

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har remitterats av Stockholm Vatten och Avfall ett förslag till ny avfallsplan för Stockholms kommun 2021-2024.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för kansli och kommunikation.

Ärendet

Avfallsnämnden har, genom Stockholm Vatten och Avfall, tagit fram ett nytt förslag till avfallsplan för Stockholms kommun 2021-2024. Avfallsplanen 2021-2024 är i stort en revidering av den föregående avfallsplanen för perioden 2017-2020. Avfallsplanen innehåller fyra huvudmål. Tre av fyra huvudmål är kvar från föregående avfallsplan, men något omarbetade. Ett nytt huvudmål om nedskräpning har tillkommit där åtgärder för att förebygga och avhjälpa nedskräpning samlats. Huvudmålet om farligt avfall har tagits bort och delmålen samt åtgärder för detta ingår nu under övriga huvudmål.

Under varje mål ges en vision för hur avfallshanteringen ska fungera 2040. Visionsmålen syftar till att nå stadens långsiktiga mål i Vision 2040 om ett Stockholm för alla. De fyra huvudmålen består även av detaljerade delmål med kopplade åtgärder vars syfte är att bidra till att målen uppnås inom planperioden, 2021-2024.

Där andra förvaltningar och bolag har rådighet utöver Stockholm Vatten och Avfall är det viktigt att delmålen arbetas in i respektive verksamhetsplan och följs upp i verksamhetsberättelserna. Staden kan dock inte uppnå målen på egen hand utan arbetet behöver ske i nära samverkan med omvärlden. Avfallsplanen har därför utformats på ett sätt som ska stimulera och stärka samverkan och utveckling.

Mål 1 Avfall från boende och verksamma i staden ska minska och det som ändå uppkommer ska tas om hand resurseffektivt

Vision 2040

En medveten produktion och konsumtion gör att mindre mängder avfall uppkommer och trenden med ökande avfallsmängder därmed bryts och förblir bruten. Allt avfall tas omhand på det mest resurseffektiva sättet.

Delmål

- 1.1 Den totala mängden avfall ska minska
- 1.2 En större mängd produkter återanvänds

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

- 1.3 En större andel av avfallet ska materialåtervinnas
- 1.4 Andelen farligt avfall och elavfall i soppåsen ska vara mindre än 0.3 procent
- 1.5 Mängden matavfall som behandlas biologiskt för biogasutvinning och näringsåterförsel ska öka till minst 70 procent samtidigt som matsvinnet i stadens ska minska
- 1.6 Mängden anläggnings-, bygg- och rivningsavfall ska minska
- 1.7 Mängden textilavfall som förebyggs, återanvänds och materialåtervinnas ska öka
- 1.8 Mängden plastavfall som förebyggs, återanvänds och materialåtervinnas ska öka
- 1.9 Minst 60 procent av fosfor i avloppsslam ska tas till vara och återföras som växtnäring till åkermark

Mål 2 Nedskräpning i staden ska minska

Vision 2040

En medveten konsumtion gör att mindre skräp uppkommer. Staden och andra intressenter tillhandahåller tillgängliga och hållbara system för papperskorgar och renhållning. Det finns en förståelse för skadorna med nedskräpning och en gemensam ansvarskänsla för stadsmiljön.

Delmål

- 2.1 Nedskräpning i stadsmiljön och grönområden ska minska
- 2.2 Uppkomsten av marint skräp ska minska

Mål 3 Avfallshanteringen ska anpassas till människan

Vision 2040

Staden har enkla och lättillgängliga system för återanvändning och avfallshandling, som uppmuntrar till återanvändning och återvinning. Boende, verksamma och de som hanterar avfallet har kunskap om betydelsen av minimering och korrekt hantering av avfallet och känner ett ansvar för sin del i kedjan. All hämtning och hantering sker under goda arbetsmiljöförhållanden och på ett säkert sätt. Avfallshandling är integrerad med övriga intressen i stadsplaneringen.

Delmål

- 3.1 Kommunikation ska öka kunskap och motivation kring förebyggande- och hantering av avfall.
- 3.2 Systemen för avfallshandling ska vara enkla, ha god tillgänglighet och vara trygga att använda

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

- 3.3 Systemen för avfallshantering ska erbjuda en god arbetsmiljö

Mål 4 Avfallshantering ska vara en självklar del i stadens fysiska planering

Vision 2040

Planering för hanteringen av avfall finns med i ett tidigt skede på alla nivåer; regionalt, stadsövergripande, lokalt samt vid om- och nybyggnation av enskilda fastigheter. Avfallsfrågorna beaktas sedan under hela plan- och exploateringsprocessen. Stor hänsyn tas till hur vi människor ska ha god tillgänglighet till systemen samtidigt som de anpassas till en stadsmiljö i en alltmer förtätad stad.

Delmål

- 4.1 Vid ny- och ombyggnationer ska avfallsfrågorna beaktas under hela planerings- och genomförandeprocessen
- 4.2 Vid förtätning ska helhetslösningar för avfallshantering som täcker in både ny och befintlig bebyggelse övervägas
- 4.3 Mark och byggnader ska i större utsträckning kunna användas för avfallsverksamhet i syfte att minska avfall, transporter och störning
- 4.4 Ökad hänsyn ska tas till den omgivande miljön vid hantering av avfall
- 4.5 Nya tekniklösningar ska undersökas och insamlingssystem samt behandlingsmetoder ska fortsätta utvecklas

Synpunkter och förslag

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning ställer sig överlag positiv till Stockholm Vatten och Avfalls (SVOA) förslag till reviderad avfallsplan för Stockholms kommun. En viktig åtgärd för att arbetet med avfallsplanen ska uppnås är att varje verksamhet ska implementera utpekade åtgärder i respektive verksamhetsplan för att sedan följas upp i verksamhetsberättelserna. I de fall förvaltningen inte har en utpekad åtgärd ska arbetssätt och metoder utifrån rådighet genomföras i syfte att på bästa sätt uppnå målsättningarna.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Förvaltningen bedömer att avfallsplanens mål samt delmål är förenliga med stadens nya miljöprogram och klimathandlingsplan. Förvaltningen föreslår att även mål och åtgärder på samma tydliga sätt kan kopplas till, utöver miljöprogram och klimathandlingsplan,

stadens övriga styrdokument så som till exempel *handlingsplan för minskad spridning av mikroplast*. Fördelen med att förtydliga kopplingar till fler styrdokument är att det blir lättare för förvaltningen att identifiera synergieffekter att fokusera på utifrån flera målsättningar.

Samverkan och kommunikation

I avfallsplanen beskrivs under delmål 3.1 *Kommunikation ska öka kunskap och motivation kring förebyggande- och hantering av avfall* att en ökad kommunikation till verksamheter och medborgare kan vara en del av lösningen på problematiken med nedskräpning. Förvaltningen vill poängtera att kommunikation är mycket viktigt för att skapa ett långsiktigt arbete mot nedskräpning. Förvaltningen ser därför att kommunikation från staden till medborgare sker av flera förvaltningar parallellt inom till exempel ett utpekat ansvars- eller geografiskt område för att uppnå bred spridning. Förvaltningen vill betona vikten av en samordnande funktion inom staden som hanterar kampanjer och kommunikations- och informationsinsatser som förvaltningar därefter kan bidra med att sprida i lokala informationskanaler.

Flera åtgärder i avfallsplanen är grundade i upphandlingsfrågor för att dels initialt motverka uppkomst av avfall och dels förbättra avfallshanteringen. Upphandlande verksamheter kan driva mot hållbarhetsmål genom exempelvis krav på reduktion av engångsartiklar, bättre livslängd eller reparerbarhet för produkter. Förvaltningen vill framhålla behovet av kunskapshöjande insatser till upphandlande verksamheter där SVOA bidrar med information om vilka avfallskrav som är möjliga och mest effektiva att ställa för att uppnå denna målsättning.

Förvaltningen arbetar idag inom förskola med kunskapshöjande insatser för barn gällande avfallsminimering och -sortering. Förvaltningen välkomnar ett utökat arbete inom dessa frågor där SVOA informerar och förser den pedagogiska verksamheten med ytterligare samarbeten och kampanjer. På detta sätt kan stadsdelsförvaltningen tillsammans med SVOA och andra berörda tekniska förvaltningar genomföra långsiktigt arbete med attitydförändring kopplat till nedskräpning.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Stadsdelsförvaltningen har tillsammans med Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning och Fastighetsägare i Järva initierat ett samverkansprojekt som bemöter problematiken med nedskräpning i Järva. Syftet med projektet är att identifiera och genomföra gemensamma insatser där staden och civilsamhället arbetar

gemensamt med renhållningsfrågor. Målsättningen är att identifiera långsiktiga arbetssätt och där helhetsperspektiv över områden kopplat till nedskräpning används. Vanligtvis sker inte stadens och civilsamhällets insatser parallellt vilket gör att skräpet ofta bara byter ägare för stunden när det blåser över ansvarsgränserna. Det är således viktigt att arbeta med helheten över ett område och att städinsatser och arbetet med attitydförändringar sker dels inom staden och dels i civilsamhället samtidigt. Förvaltningen vill följaktligen trycka på att alla former av långsiktiga lösningar måste föregås av tydlig kommunikation och samverkan med flera aktörer inom stadsdelsområdena.

Förvaltningens utmaningar inom avfallshantering

Förvaltningen vill trycka på att en tydlig ansvarsfördelning gällande drift och underhåll av stadens vattendrag saknas och ser ett behov av att detta förtydligas och fastställs. I delmål 2.2 om *Uppkomsten av marint skräp ska minska* kan beskrivningen av delmålet och åtgärder tydligare kopplas till detta arbete. Det saknas tydliga ansvarsfördelningar mellan SVOA och förvaltningen gällande till exempel överväxt i vattendrag som påverkar vattenflöden, skräp på botten och längs med nedre åkanter, sedimentlagringar och uppdämningar orsakade av träd som fallit. I delmålet är SVOA en av de aktörer som ska bidra till måluppfyllelse men förvaltningen saknar ett utpekat ansvar för rubriken Åtgärder som utförs av Stockholm Vatten och Avfall under målet. På flera platser i Bällstaån i Spånga-Tensta stadsdelsområde förekommer kraftig överväxt och skräpiga botten som måste få en hållbar och långsiktig driftsplan kopplad till sig.

Förvaltningen vill lyfta fram förslaget om att materialåtervinna grus som används för sandning av gång- och cykelvägar under vinterhalvåret som en lämplig metod för att uppnå större andelar avfall att materialåtervinna. Detta påverkar dock hantering av material samt utökade upplagsplatser hos förvaltningens befintliga driftentreprenad vilket är svårt att justera under gällande avtalsperiod. Metoden bör dock framarbetas och kompletteras som standard till samtliga kommande upphandlingar av driftavtal i hela staden.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Tjuvtippar är ett stort och utbrett problem för stadsdelsförvaltningen att hantera inom ordinarie driftbudget för park och stadsmiljö. I förekommande fall innehåller tjuvtipparna ofta farligt avfall så som byggavfall, elavfall, vitvaror, men även hushållssopor och trädgårdsavfall. Förvaltningen eftersöker en samordnande funktion från staden samt möjlighet för stadsdelsförvaltningar att erhålla

medel för dessa insatser. Att endast ta bort tjuvtippar i stadsdelsområdet bidrar inte till en långsiktig lösning till problemet. Informations- och kommunikationsinsatser med inriktning på attitydförändring i kombination med alternativa ställen att lämna avfall på krävs för att minimera farligt avfall i utemiljön.

Återvinningsstationerna i stadsdelsområdet är ofta nedskräpade och utsatta för skadegörelse. Ansvariga materialbolag i enlighet med producentansvaret brister i tillsyn och skötsel av stationerna vilket bidrar till att områden för nedskräpning ofta sprider sig till intilliggande park- och gatumark. Förvaltningen får utifrån detta motta återkommande klagomål från medborgare och får även bekosta extra städinsatser för att undvika ytterligare nedskräpning samt skadegörelse. Förvaltningen eftersöker en tydligare ansvarsfördelning mellan kommunen och materialbolagen gällande arbetet med underhåll av återvinningsstationerna. Stadsdelsförvaltningen vill betona att vid ett eventuellt utökat ansvar för extra städinsatser runt återvinningsstationerna också beaktas en ökad driftbudget. En möjlig åtgärd kan vara gemensamma riktlinjer för hur denna problematik ska bemötas samt att dialog med materialbolagen sker centralt från staden.

Intill återvinningsstationerna förekommer ofta olovligt uppställda klädinsamlingsboxar. Dessa insamlingskärl medför stor nedskräpning då de ofta är i dåligt skick och personer återkommande gör inbrott i och sprider materiel runt omkring dessa. Nedskräpningen genererar mycket klagomål från medborgare och missnöjet ökar när förvaltningen inte kan råda bot på grundorsaken till problematiken. Stadsdelsförvaltningen kan sällan göra något åt dessa kärl då de inte står på parkmark och att det blir en juridisk utdragen process om ägandeförhållande. Förvaltningen föreslår därför att en central instans ansvarar för dessa frågor över hela staden och tar fram riktlinjer för hur staden ska arbeta med denna gemensamma problematik.

Stadsdelsförvaltningen ställer sig positiv till utökat införande av mobila återvinningscentraler (ÅVC). Överlag krävs idag tillgång till bil eller annat fordon för att ta sig till ÅVC inom staden. Förvaltningen vill därför kunna utöka möjligheten för medborgare att återvinna och återbruka på rätt sätt även utan tillgång till bil eller annat fordon. För boende i stadsdelsområdet är ibland tillgång till bil begränsad och därför ser förvaltningen positivt på att SVOA kan utöka samt i förlängningen även permanenta arbetet med mobila ÅVC i staden. Detta ligger även i linje med miljöprogrammet om arbetet med att minska bilberoendet i staden. Det ställer dock krav

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

på att information om dessa möjligheter verkligen når ut till hushållen i syfte att uppnå målsättningen om minskat bilberoende.

Avfallshanteringen ska fortsätta att vara en självklar del av den fysiska planeringen i enlighet med mål 4. Stadsdelsförvaltningens behov av avfallshantering behöver även säkerställas i tidiga skeden i synnerhet när nya bostadsområden planeras för. Förvaltningens styrda åtgärder är exempelvis i vissa fall platskrävande. Dels behöver driftentreprenör av parkmark etableringsytor för omhändertagande av material inom parkdrift, och dels till exempel ytor för utökad sortering av fraktioner från källsortering i offentlig miljö.

Inom övriga verksamheter som hanterar avfall i förvaltningen ser förvaltningen ett behov av centrala riktlinjer för vilken typ av avfallshantering som i första hand ska användas. Stadsgemensamma riktlinjer skulle innebära en likställighet inom staden och kunna användas som mall i tidiga skeden när om- och nybyggnationer genomförs. Förvaltningen eftersöker därför samordnande insatser vid exploatering och ny- samt ombyggnationer för att i tidiga skeden tillgodose utrymmen för parkdrift och centrala riktlinjer för typ av avfallsinsamling.

Fredrik Jurdell
Stadsdelsdirektör

Jonas Eliasson
Avdelningschef

Bilagor

1. Remiss beträffande förslag till ny avfallsplan för Stockholms kommun 2021-2024
2. Bilaga A – Avfallsplan för Stockholm 2021-2024-
Remissutgåva

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Fredrik Jurdell, Stadsdelsdirektör	2020-09-04
Jonas Eliasson, Avdelningschef	2020-09-04